OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Lausunto

17.9.2026

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Asiantuntija Erik Inberg

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle eläintenpitokieltoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 130/2026 vp)

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

1 Yleistä

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelman kirjauksen mukaan hallitus selvittää eläinsuojelurikosten rangaistuksia ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin sekä arvioi mahdollisuudet pidentää eläintenpitokieltoja ja tehostaa valvontaa (kohta 10.2 ‑ Suomalaista oikeusvaltiota ja demokratiaa vahvistetaan, s. 196). Valiokunnan käsiteltävänä oleva esitys perustuu tähän kirjaukseen.

Voimassa olevassa lainsäädännössä eläintenpitokieltoa koskevaa sääntelyä sisältyy useaan eri säädökseen. Eläintenpitokiellon sisällöstä, kestosta ja määräämisestä säädetään rikoslain (39/1889) 17 luvun 23 §:ssä. Lain 17 luvun 23 a §:ssä säädetään eläintenpitokiellon perusteella määrättävästä menettämisseuraamuksesta. Eläintenpitokiellon rikkomisen rangaistavuudesta säädetään eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 109 §:n 2 momentin 22 kohdassa. Viitatun lainkohdan nojalla joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo rikoslain 17 luvun 23 §:ssä tarkoitettua eläintenpitokieltoa tai toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi, on tuomittava eläinsuojelurikkomuksesta sakkoon. Lain 110 §:ään sisältyy viittaus rikoslakiin sekä sääntelyä koskien tuomioistuinten ilmoitusvelvollisuutta eläintenpitokieltoa koskevista ratkaisuistaan Oikeusrekisterikeskukselle, joka toimii eläintenpitokieltorekisteristä annetussa laissa (21/2011) tarkoitetun eläintenpitokieltorekisterin pitäjänä. Viimeksi viitatussa laissa säädetään muun ohella eläintenpitokieltoa koskevien tietojen merkitsemisestä rekisteriin, rekisteriin tallennettujen tietojen poistamisesta sekä edellytyksistä, joiden puitteissa tietojen luovuttaminen rekisteristä on mahdollista.

Eläintenpitokiellon valvontaa koskevaa sääntelyä sisältyy eläinten hyvinvoinnista annetun lain 78 §:ään. Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään

tai kohdellaan eläinten hyvinvointisäädösten vastaisesti. Ilman epäilyäkin valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus rikoslain 17 luvun 23 §:n nojalla määrätyn eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia eläinten hyvinvointisäädöksiä on olennaisella tai vakavalla tavalla rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Tarkastuksen saa tehdä vain viranomainen.

Eläintenpitokiellolla on sen yleisten oikeusvaikutusten, kuten eläimen omistamisen tai pitämisen tai hoitamisen kieltämisen, lisäksi myös erityisiä oikeusvaikutuksia maatalouselinkeinon harjoittamista koskevassa lainsäädännössä. Viljelijän tai tämän kanssa yritystoimintaa harjoittavan perheenjäsenen määrääminen eläintenpitokieltoon johtaa esimerkiksi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 36 §:n nojalla siihen, ettei eläintenpitoon perustuvaa tukea tai korvausta myönnetä eikä makseta sen eläinlajin osalta, johon kielto kohdistuu, niiltä tukivuosilta eikä niiltä sitoumus- tai sopimusvuosilta, joiden aikana eläintenpitokieltoon johtanut rikos tai rikkomus on tehty. Eläinten pitoon perustuvaa tukea tai korvausta ei myönnetä eikä makseta kiellon kohteena olevasta eläinlajista eläintenpitokieltoajalta, eikä tekovuoden ja lainvoimaisen tuomion antamisen väliseltä ajalta. Jo maksettu tuki tai korvaus tulee periä takaisin. Eräistä maatalouden kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022) säädetään myös eläinten hyvinvointikorvauksesta ja korvauksen takaisinperimisen edellytyksistä. Esityksessä ei ehdoteta lainsäädännön muuttamista tältä osin.

Eläintenpitokieltoa koskevaa lainsäädäntöä on uudistettu viimeksi vuonna 2023 eläinten hyvinvoinnista annetun lain johdosta, jolloin rikoslain 17 luvun 23 §:n viittaukset aiempaan eläinsuojelulakiin (247/1996) korvattiin viittauksilla nykyisin voimassa olevaan lainsäädäntöön. Sisällöllisesti merkittävämpiä muutoksia lakiin on tehty viimeksi vuonna 2011 osana laajempaa eläinsuojelurikollisuutta koskevaa kokonaisuutta, jolloin säädettiin muun muassa pysyvän eläintenpitokiellon määräämisen harkintakriteereistä sekä eläintenpitokieltoon liittyvästä menettämisseuraamuksesta.

Tämän esityksen taustalla on eläinten hyvinvoinnin sekä hyvän ja kunnioittavan kohtelun kasvanut yhteiskunnallinen merkitys. Kuten myös eläinten hyvinvoinnista annetun lain esitöissä on todettu, yhteiskunnassa on tapahtunut asenneilmapiirin muutos suhtautumisessa eläimiin ja niiden hyvinvointiin.

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä virkavalmisteluna.

2 Esityksen keskeinen sisältö

Valiokunnan käsiteltävänä oleva hallituksen esitys eläintenpitokieltoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi sisältää kolme lakiehdotusta.

2.1 Laki rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Esitykseen sisältyvässä 1. lakiehdotuksessa ehdotetaan eläintenpitokiellon määräämisperusteiden, tiettyjen vähimmäiskestojen sekä kiellon rikkomisen rangaistusasteikon muuttamista. Lisäksi ehdotetaan uutta sääntelyä koskien lainvoimaisen eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista.

Eläintenpitokiellon määräämisperusteiden muuttaminen koskisi tilanteita, joissa henkilön syyksi on luettu perusmuotoinen eläinsuojelurikos. Voimassa olevan lain mukaan tällainen henkilö voidaan määrätä eläintenpitokieltoon (rikoslain 17 luvun 23 §). Esityksessä ehdotetun mukaan tällainen henkilö tulisi eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi määrätä eläintenpitokieltoon, ellei kiellon määräämättä jättämiselle olisi painavia syitä (ehdotettu rikoslain 17 luvun 23 §). Ehdotetussa laissa tarkoitettuina painavina syinä voitaisiin pitää yhtäältä seikkoja, joiden valossa asianosaisen henkilön ei voitaisi katsoa aiheuttavan tulevaisuudessa vaaraa eläinten hyvinvoinnille tai uusivan eläimeen kohdistettua rikosta. Mikäli esimerkiksi eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistön täyttäneen menettelyn voidaan katsoa johtuneen sellaisista tilapäisistä tai ohimenevistä seikoista, joiden ei enää vastaisuudessa voida perustellusti odottaa olevan käsillä, voisi tämä olla syy kiellon määräämättä jättämiseksi. Esimerkiksi terveydentilan tilapäisestä heikentymisestä johtunut teko muutoin moitteettoman eläintenpidon yhteydessä voitaisiin tapauskohtaisesti katsoa laissa tarkoitetuksi painavaksi syyksi eläintenpitokiellon määräämättä jättämiselle. Samoin jos asiassa on saatu luotettavasti selvitettyä, millä konkreettisilla

ja myös valvottavissa olevilla keinoilla eläinten hyvinvointi tullaan vastaisuudessa turvaamaan, voisi tämä tapauskohtaisesti tukea arviota siitä, että kiellon määräämättä jättämiselle on painavia syitä. Siten esimerkiksi mikäli tuotantoeläinten pitämisen yhteydessä eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistö on täyttynyt eläinten pitopaikkaa koskevien vaatimusten rikkomisen perusteella, voisivat jo toteutetut ja eläinsuojeluvalvonnallisin keinoin todennetut toimenpiteet pitopaikan uudistamiseksi yhdessä kieltoon määrättyä henkilöä, tämän ajankohtaisia ja ennakoitavissa olevia tulevia olosuhteita sekä tämän syyksi luettua menettelyä koskevan muun selvityksen kanssa mahdollisesti muodostaa laissa tarkoitetun painavan syyn. Mikäli eläintenpitokielto jätetään määräämättä painavien syiden perusteella, tulee tuomioistuimen myös tällöin perustella ratkaisunsa tältä osin.

Esityksessä ehdotetaan myös tiettyjen rikosperusteella määrättyjen eläintenpitokieltojen vähimmäiskestojen pidentämistä. Tällä hetkellä eläintenpitokiellon yleinen vähimmäiskesto on yksi vuosi, jota ehdotetaan pidennettäväksi kolmeen vuoteen eläinsuojelurikosten kohdalla ja viiteen vuoteen törkeiden eläinsuojelurikosten kohdalla.

Eläintenpitokiellon rikkomista koskeva rangaistuasteikko muutettaisiin nykyisestä sakonuhkaisesta asteikosta vankeusuhkaiseksi siten, että enimmäisrangaistus olisi vankeutta yhdeksi vuodeksi (ehdotettu rikoslain 17 luvun 15 b §). Tästä syystä eläintenpitokiellon rikkomista koskeva rangaistussäännös siirrettäisiin eläinten hyvinvoinnista annetusta laista (693/2023) rikoslakiin niin kutsutun keskittämisperiaatteen mukaisesti. Eläintenpitokiellon rikkomisen ankarampi rangaistavuus liittyisi eläinten hyvinvoinnin suojelemisen kasvaneeseen merkitykseen sekä kiellon rikkomisen moitittavuuteen hyvinvointia vaarantavana ja tuomioistuimen määräystä uhmaavana tekona.

Rikoslakia koskeva lakiehdotus sisältää myös ehdotuksen uudeksi sääntelyksi koskien eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista (ehdotettu rikoslain 17 luvun 23 c §). Voimassa olevassa laissa ei säädetä eläintenpitokiellon muuttamisesta tai kumoamisesta, eikä lainvoimaiseen kieltoon voida tällä hetkellä juuri puuttua, vaikka sen määräämiseen johtaneissa syissä olisi tapahtunut ratkaiseviakin muutoksia parempaan. Tällaisen muuttamis- tai kumoamismahdollisuuden puuttumisen on myös korkeimmassa oikeudessa (KKO 2026:16) katsottu olevan merkityksellinen mm. pysyvän eläintenpitokiellon määräämistä harkittaessa. Ehdotuksen mukaan tuomioistuin voisi hakemuksesta muuttaa eläintenpitokieltoa sisältönsä tai kestonsa osalta tai kumota sen kokonaan tai osittain, jos tämä on perusteltua eläinten hyvinvoinnin turvaamiselle merkityksellisten olosuhteiden muuttumisen tai muun erityisen syyn takia. Koska eläintenpitokiellossa on kyse turvaamistoimesta eikä rangaistuksesta, olisi perusteltua, että kiellon voimassaoloa ja sisältöä voitaisiin sopeuttaa tilanteissa, joissa alkuperäisen kiellon pysyttämistä ei voitaisi enää pitää perusteltuna eläimen hyvinvoinnin turvaamisen kannalta. Kiellon muuttamista tai kumoamista koskevaa sääntelyä sisältyy myös yleisesti muihin lakisääteisiin turvaamistoimiin, kuten esimerkiksi liiketoimintakieltoon ja lähestymiskieltoon. Eläintenpitokiellon muuttamiselle tai kumoamiselle merkityksellisen olosuhteiden muutoksen tulisi liittyä eläintenpitokiellolla suojattavan eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta merkityksellisiin tekijöihin. Olosuhteiden muuttumisen tulisi olla laadultaan sellaista, ettei vaaraa eläimiin kohdistuvan rikoksen uusimisesta tai eläinten hyvinvoinnin vahingoittamisesta voitaisi enää perustellusti katsoa olevan käsillä. Mikäli esimerkiksi vain tuotantoeläimiä koskevaan eläintenpitokieltoon määrääminen olisi liittynyt siihen, että ammatillista eläintenpitoa harjoittava henkilö on tuomittu eläinsuojelurikoksesta, voisi turvaamistoimen muuttamisen tai kumoamisen kannalta merkityksellinen olosuhteiden muutos olla, että kyseinen henkilö ajaa harjoittamansa toiminnan pysyväisluonteisesti alas.

Koska eläintenpitokiellon määräämiseen johtaneet seikat ovat kuitenkin laadultaan sellaisia, että niiden korjaantumiselle on varattava riittävästi aikaa, olisi kiellon muuttamisen tai kumoamisen edellytyksenä myös, että kielto on ollut voimassa tietyn vähimmäisajan ennen muuttamista tai kumoamista koskevan hakemuksen vireilletuloa. Tämä aika olisi pituudeltaan kaksi vuotta, joka laskettaisiin eläintenpitokiellon määräämispäivästä lukien. Sen sijaan tilanteissa, joissa henkilö on eläintenpitokieltorekisteristä ilmenevän mukaisesti ollut aiemminkin määrättynä eläintenpitokieltoon, tai jossa henkilö on määrätty ensimmäistä kertaa eläintenpitokieltoon määrättäessä suoraan pysyvään kieltoon, voitaisiin arvioida olevan kyse vakavammasta vaarasta eläinten hyvinvoinnille. Tästä syystä näissä yhteyksissä sovellettaisiin merkittävästi pidempää, viiden vuoden vähimmäisaikaa.

Säännösten sanamuotoihin tehtäisiin myös eräitä, pääasiassa teknisluonteisia muutoksia.

2.2 Laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain 109 ja 110 §:n muuttamisesta

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamista koskeva esityksen 2. lakiehdotus liittyisi yhtäältä eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistussäännöksen siirtämiseen osaksi rikoslain 17 lukua. Tästä syystä eläinten hyvinvoinnista annetun lain 109 §:n 2 momentin 22 kohta kumottaisiin.

Lain 110 §:n 2 momentin osalta lakia esitetään muutettavaksi siten, että tuomioistuinten velvollisuus ilmoittaa ratkaisuistaan Oikeusrekisterikeskukselle koskisi myös eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista koskevia ratkaisuja. Ilmoitusvelvollisuus koskien tällaisia ratkaisuja turvaisi eläintenpitokieltoa koskevien rekisteritietojen ajantasaisuutta.

2.3 Laki eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta

Eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain muuttamista koskeva esityksen 3. lakiehdotus liittyisi myös keskeisesti eläintenpitokiellon kumoamistilanteisiin. Esityksessä ehdotetaan tietojen rekisteristä poistamista koskevaa lain 7 §:ää muutettavaksi siten, että kumottaessa eläintenpitokielto olisi eläintenpitokieltorekisteriin talletetut tiedot poistettava rekisteristä. Muutos varmistaisi rekisterinpitäjän toimivallan kumottua eläintenpitokieltoa koskevien rekisterimerkintöjen poistamisessa ja edistäisi myös rekisteröidyn oikeusturvaa.

Eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain 3 §:n sanamuotoon tehtäisiin teknisluonteinen muutos siten, että sanamuodon ilmaisu ”päätös” korvattaisiin ilmaisulla ”ratkaisu.”

3 Esityksen arvioidut vaikutukset

3.1 Eläintenpitokiellon valvonta

Esitys johtaisi eläintenpitokiellon valvonnan tehostumiseen erityisesti kotirauhan piirissä tapahtuvan eläintenpidon osalta. Tällä hetkellä eläintenpitokiellon noudattamista ei voida tehokkaasti valvova kotirauhan piirissä. Koska esityksessä ehdotetaan eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistusasteikon ankaroittamista, olisi eläintenpitokiellon rikkomisepäilyjä mahdollista selvittää kotietsinnän avulla.

Mikäli eläintenpitokiellon rikkomisen epäillään liittyvän myös johonkin eläinten hyvinvoinnista annetun lain vastaiseen menettelyyn, olisi kiellon valvonta mahdollista myös eläinsuojelutarkastuksen toimittamisen yhteydessä. Toisin kuin esityksen perusteluissa on tältä osin virheellisesti todettu, ilman tällaista liitännäistä epäilyä eläinten hyvinvointisäädösten, kuten eläinten hyvinvoinnista annetun lain, rikkomisesta tarkastuksen toimittaminen ei kuitenkaan esityksessä ehdotetun sääntelyn nojalla olisi mahdollista.

3.2 Vaikutukset eläintenpitokiellon käyttöön, rikkomistapauksiin ja eläinsuojelurikollisuuteen

Esityksen arvioidaan lisäävän eläintenpitokiellon käyttöä perusmuotoisten eläinsuojelurikosten yhteydessä, vaikuttavan eläintenpitokiellon rikkomista vähentävällä tavalla sekä mahdollistavan myös eläinsuojelurikollisuuden vähentymistä. Kiellon noudattamisen parantuneet valvontamahdollisuudet vaikuttavat todelliseen ja koettuun kiinnijäämisriskiin, jonka on yleisesti tunnettu olevan yhteydessä rikollisuuden esiintymiseen. Eläintenpitokiellon vähimmäiskestojen pidentäminen voisi vaikuttaa rikollisuutta torjuvasti myös siten, että kiellon määräämiseen johtaneiden seikkojen parantumiselle taattaisiin riittävästi aikaa.

3.3 Vaikutukset eläinten hyvinvointiin

Esityksen arvioidaan lisäävän eläinten hyvinvointia turvaamalla näitä niiden hyvinvointia vaarantavalta kohtelulta tai laiminlyönneiltä. Toisaalta eläintenpitokiellon vähimmäiskestojen pidentäminen ja kiellon määräämiseen johtaneiden taustasyiden parantumiselle varattava aika voisivat

parhaimmillaan vaikuttaa eläinten hyvinvoinnin lisääntymiseen myös pysyväisluonteisemmalla tavalla. Ehdotetun lainsäädännön vaikutukset eläinten hyvinvointiin riippuvat kuitenkin tältä osin keskeisesti myös niiden toimeenpanoon, valvontaan sekä eläintenpitoa koskeviin ohjaus- ja tukitoimenpiteisiin osoitettavista resursseista.

3.4 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan kustannusvaikutuksia oikeusministeriön toimialan viranomaisille. Eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista koskevan menettelyn osalta tuomioistuinlaitoksen kustannuksia on pyritty arvioimaan mallinnuksin, joiden mukaan kustannukset voisivat jäädä vuosittaistasolla alle 300 000 euron. Eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista koskevan menettelyn käyttöönottoon liittyisi edellä arvioitujen kustannusten lisäksi uutta lainsäädäntöä koskevia koulutuskustannuksia sekä tarvittavien järjestelmämuutosten kertaluonteisia toteuttamiskustannuksia. Luonnoksesta hallituksen esitykseksi annetun Tuomioistuinviraston lausunnon mukaan järjestelmämuutosten kustannusten suuruus olisi noin 100 000 euroa.

4 Lausuntopalaute ja sen huomioon ottaminen esityksessä

Lainsäädäntöhankkeen aikana virkatyönä laaditusta arviomuistiosta sekä myöhemmin luonnoksesta hallituksen esitykseksi pyydettiin lausuntoa eri viranomais- ja sidosryhmätahoilta. Lausuntopyynnöt julkaistiin myös lausuntopalvelu.fi -sivustolla, ja muillakin kuin pyydetyillä tahoilla oli mahdollisuus antaa lausunto.

Lainsäädäntöhankkeen aikana toteutetuissa lausuntomenettelyissä ehdotusta eläintenpitokiellon määräämisperusteiden ja kiellon vähimmäiskeston muuttamisesta kannatettiin laaja-alaisesti, mutta tältä osin kiinnitettiin myös huomiota eläintenpitokiellon määräämättä jättämistä koskevien painavien syiden täsmentämiseen ja arviointiin, eläintenpitokiellon määräämisestä aiheutuvaan tuotannon alasajoon ja seurauksien raskauteen maatalouselinkeinon harjoittamisessa sekä kiellon muuttamis- tai kumoamismenettelyn tärkeyteen. Kyseinen menettely koettiin yleisesti tarpeelliseksi, vaikkakin kriittisiä huomioita esitettiin myös tässä yhteydessä muun muassa säännöksen sanamuodon ja edellytetyn kiellon vähimmäisajan osalta. Osassa lausuntopalautetta on katsottu, että eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista koskevan menettelyn yhteydessä tulisi soveltaa ehdotettua pidempiä vähimmäisaikoja.

Ehdotusta eläintenpitokiellon rekisteröintiä sekä tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuutta koskevan sääntelyn muuttamiseksi kannatettiin yleisesti. Lausuntopalautteessa ehdotettiin kuitenkin eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain sääntelyn täsmentämistä siten, että lain 7 §:n sanamuodossa viittaisiin myös rekisteriin merkittyjen tietojen poistamiseen tilanteissa, joissa eläintenpitokielto on kumottu ehdotetussa, eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista koskevassa menettelyssä. Ehdotusta eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistusasteikon muuttamiseksi kannatettiin useimmissa lausunnoissa eläinten hyvinvoinnin turvaamisen edistämisen ja valvonnan tehostumisena kannalta, mutta osa lausujista suhtautui ehdotukseen kriittisesti korostaen erityisesti valvonnan ja ennaltaehkäisyn ensisijaisuutta sekä rangaistusasteikon epäolennaisuutta kiellon noudattamiselle. Esitetylle sääntelylle vaihtoehtoisina keinoina lausunnoissa viitattiin erityisesti eläinsuojelu- ja eläintenpitokiellon valvonnan tehostamiseen. Lisäksi esille tuotiin esimerkiksi viranomaisyhteistyön kehittämistä, eläinten hyvinvointiin liittyviä osaamis- ja koulutustarpeita sekä muita tuki-, ohjaus- ja ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä koskevia näkökohtia. Muut lausuntopalautteessa esitetyt huomiot liittyivät erityisesti säätämisjärjestystä ja esityksessä ehdotetun sääntelyn suhdetta perustuslakiin koskeviin perusteluihin.

Esitys on ollut lainsäädännön arviointineuvoston arvioitavana. Lausunnossaan arviointineuvosto katsoi, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvoston lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että esitysluonnoksessa olisi mahdollista tuoda esille vaikutuksia eläinten hyvinvointiin. Lisäksi lausunnossa katsotaan, että esityksessä tulisi tarkentaa sitä, millaisia vaikutuksia esityksellä on valvontaviranomaisten toimintaan ja resursseihin. Esityksen perusteluja ja vaikutusarviota on näiltä osin täydennetty arviointineuvoston lausunto huomioon ottaen.

Valmistelun aikana tunnistettuja sekä lausuntopalautteessa ehdotettuja vaihtoehtoisia sääntelyratkaisuja on arvioitu esityksen osioissa 5.1 sekä 6.1.

5 Suhde perustuslakiin

Esityksessä ehdotettu lainsäädäntö on merkityksellistä useamman perusoikeuden kannalta. Eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistusasteikon muuttaminen vankeusuhkaiseksi koskettaa perustuslain 7 §:ssä turvattua henkilökohtaista vapautta ja koskemattomuutta. Rangaistussäännöksen luonne niin kutsuttuna blankorangaistussäännöksenä sekä aiemman lainsäädännön voimassaolon aikana tehtyjen rikosten ja määrättyjen eläintenpitokieltojen huomiointi uuden lain soveltamisessa ovat merkityksellisiä perustuslain 8 §:ssä säädetyn rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta. Eläintenpitokiellon lisääntyvä käyttö ja mahdollisuus selvittää epäiltyjä kiellon rikkomistekoja kotirauhan piirissä liittyvät perustuslain 10 §:ssä taattuun yksityiselämän ja kotirauhan suojaan. Lisääntyvä eläintenpitokieltojen määrääminen on merkityksellistä myös perustuslain 15 §:ssä tarkoitetun omaisuuden suojan ja lain 18 §:ssä tarkoitetun elinkeinovapauden kannalta.

Esityksessä ehdotettu, tiettyjen rikosperusteella määrättävien eläintenpitokieltojen vähimmäiskeston pidentäminen sekä kiellon rikkomista koskevan rangaistusasteikon ankarammaksi muuttaminen ovat merkityksellisiä myös perustuslain 20 §:ssä tarkoitetun ympäristöperusoikeuden kannalta.

Esityksessä ehdotettu sääntely koskien eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista liittyisi perustuslain 21 §:ssä säädettyyn oikeusturvaan ja hyvän hallinnon takeisiin.

Asiantuntija Erik Inberg